

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนตามพระบรมราโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว: โรงเรียนพังกุพิทยาคม

Activity Patterns Development of Students' Moral Promotion According to Speeches of His Majesty the King: Case Study of Phang Ngu Pittayakom School

พระครูวิชัยคุณวัตร ชาสมบัติ^{1/}

Phrakhruwichaikhunnawat Chasombati^{1/}

^{1/} สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จังหวัดเลย 42000

^{1/} Department of Regional Development Strategies, Loei Rajabhat University, Loei 42000, Thailand

(Received 8 July 2015; Accepted 24 December 2015)

Abstract: The objectives of this research were (1) to study their practice of the 9 morals precepts of students in Phang Ngu Pittayakom School. (2) to create moral activities of students. (3) to carry out and evaluate moral promotion of students in Phang Ngu Pittayakom School. This study used both quantitative and qualitative methods. The sample for quantitative data was the 250 students at Phang Ngu Pittayakom School. The target group for qualitative data was: administrators, teachers, parents, students and monks. The instruments used for data collection were questionnaire, in-depth interview, and focus group. Quantitative data were analyzed by using percentage and frequency. Analyze qualitative data by using content analysis. The research results showed that (1) the students' practice of the 9 morals precepts at Phang Ngu Pittayakom School was at the moderate level. (2) Development of moral promotion activities has led to three models; academic activity, religious practical activity, and recreational activity. (3) The students' practice of the 9 morals precepts at Phang Ngu Pittayakom School was improved after carry out the moral promotion.

Keywords: Practice of moral, activity patterns development

บทคัดย่อ: การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติตนตามคุณธรรมพื้นฐาน 9 ประการของนักเรียนในโรงเรียนพังกุพิทยาคม (2) เพื่อสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียน (3) เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนพังกุพิทยาคม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ด้านเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนพังกุพิทยาคม จำนวน 250 คน ด้านเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และพระสงฆ์ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประเด็นการสนทนากลุ่ม และประชุมระดมความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละและความถี่ และวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปผลการวิจัย มีดังนี้ (1) ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติตนตามคุณธรรมพื้นฐาน 9

ประการ ของนักเรียนในโรงเรียนพังกุพิทยาคม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง (2) ผลการสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียน ได้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน 3 รูปแบบ คือ รูปแบบกิจกรรมด้านวิชาการ รูปแบบกิจกรรมด้านปฏิบัติศาสนา และรูปแบบกิจกรรมด้านนันทนาการ (3) ผลการทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบกิจกรรมพบว่าเกิดผลดีต่อนักเรียนทั้ง 9 ด้าน

คำสำคัญ: การปฏิบัติตนตามคุณธรรม การพัฒนารูปแบบกิจกรรม

คำนำ

สภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและหลากหลาย อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้แนวคิด วิถีชีวิต ค่านิยมของบุคคลเกิดความเปลี่ยนแปลง เบี่ยงเบนไปจากหลักศีลธรรมจริยธรรมที่ดั้งเดิม ระบบสังคมที่เคยดีงามของไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันสืบเนื่องมาจากการให้ความสำคัญในเศรษฐกิจซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าการพัฒนาสังคมในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านจิตใจ จึงทำให้เกิดปัญหาความย่อหย่อนของคุณธรรมและจริยธรรม ส่งผลไปยังปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยโดยเฉพาะปัญหา และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็ก และเยาวชน เช่น การไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีระเบียบวินัย พฤติกรรมเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งปัญหาการเรียน ปัญหาครอบครัว ปัญหายาเสพติด ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร เป็นต้น (วาริ, 2541) สภาพปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากประชาชน และเยาวชนในสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรมลดลง แนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหา คือ จะต้องปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้กับเยาวชน เพื่อให้เขาเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่พึงปรารถนาของสังคม (สมพร, 2542)

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับเยาวชน ควรมีการสร้างความร่วมมือของหน่วยงาน สถาบัน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ สถาบันทางสังคมในชุมชนที่สำคัญประกอบด้วย สถาบันครอบครัว (บ้าน) สถาบันศาสนา (วัด) สถาบันการศึกษา (โรงเรียน) สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญมากที่สุดหน่วยหนึ่งของสังคม เพราะเป็นจุดศูนย์กลางของการปฏิบัติหน้าที่ทั้งในด้านสถาบันการศึกษา สถาบันทางเศรษฐกิจ และสถาบันทางการปกครอง (ตันย, 2546) สถาบันครอบครัวมีความเกี่ยวเนื่องกับสถาบันศาสนา เพราะวัดเป็นสถาบันเดียวในประเทศไทยที่นอกจากจะเป็นสถานประกอบศาสนกิจแล้ว ยังเป็นสถานที่ให้การศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม แก่บุตรหลานในชุมชน เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญในการช่วยป้องกันและแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับเด็ก และเยาวชน เพราะการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถเอื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น การส่งเสริมให้สถาบันทางสังคมได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน (บ-ว-ร) เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมคุณธรรม ถือว่ามีความสำคัญมาก

เพราะสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญของทุกคน การพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมสามารถพัฒนาขึ้นได้โดยอาศัยหลักการปรับพฤติกรรม (Kalish, 1981) จะต้องนำจริยธรรมมากำหนดให้เป็นพฤติกรรม แล้วจัดเป็นกิจกรรมให้นำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพราะจริยธรรมไม่อาจทำด้วยการสอนแต่เพียงอย่างเดียว กิจกรรมเป็นหัวใจของการพัฒนา (ชัยพร, 2526)

ทางโรงเรียนพังงุพิทยาคม ตำบลพังงุ อำเภอนหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้จัดกิจกรรมให้กับนักเรียน โดยมีโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการแข่งขันทักษะทางวิชาการ โครงการวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมจริยธรรมในคาบเรียนที่ 6 ทุกวันศุกร์ อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่ขาดความรับผิดชอบ ขาดความมีระเบียบวินัยในตนเอง ขาดการมีส่วนร่วมเคารพต่อผู้ใหญ่ การอบรมนักเรียนทุกวันเช้า ๆ ดังกล่าวยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนให้เป็นไปในทางที่ดีและไม่ยั่งยืน ผลที่เกิดขึ้นก็ส่งผลถึงการขาดสมาธิในการเรียนอีกด้วย สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดมาจากผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญ ไม่เห็นประโยชน์ของการจัดกิจกรรม มีทัศนคติแคบไม่เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอย่างเต็มที่ (สัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน, 05/03/2556) กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนพังงุพิทยาคมที่เคยปฏิบัติมาแต่เดิมเป็นรูปแบบกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมกับสภาพ ความแตกต่างทางสติปัญญา ภาวะทางจิตใจ ความพร้อมของเด็กและเยาวชน และขาดการมีส่วนร่วมของนักเรียนในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงภาคีทั้งหลายด้วย

แนวทางที่ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรนำมาเป็นกรอบในการเสริมสร้างคุณธรรม คือ คุณธรรมพื้นฐาน 9 ประการ

ตามพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งประกอบด้วย พากเพียร อดทน เสริมสร้างคนดี มีน้ำใจ ใฝ่ประหยัด ซื่อสัตย์สุจริต พอเพียง เรียงร้อยไม่ตรี หวังดีมีเมตตา รู้รักสามัคคี ซึ่งเป็นคุณธรรมที่เหมาะสม และจำเป็นสำหรับนักเรียน อีกทั้งคณะครู ผู้ปกครองโรงเรียนพังงุพิทยาคม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและพัฒนาารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียน โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างและส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนที่จะเป็นกำลังในการพัฒนาสังคมต่อไป

อุปกรณ์และวิธีการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ นักเรียนโรงเรียนพังงุพิทยาคมที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 734 คน กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม คือนักเรียนโรงเรียนพังงุพิทยาคม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางของเครชชี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan(1970) อ้างโดย ภัทธริธา, 2552) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 250 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นตามชั้นปีของนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามคุณธรรมขั้นพื้นฐาน 9 ประการ ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าร้อยละความถี่

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามคุณธรรมขั้นพื้นฐาน 9 ประการ ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรา

ส่วนประมาณค่าแบบ 4 ตัวเลือก เกี่ยวกับคุณธรรม 9 ประการของนักเรียนตามพระบรมราชาโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ประเด็นสัมภาษณ์เจาะลึก

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 60.80 มีอายุอยู่ในช่วง 14 – 15 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 40.40 ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาต้นจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 60.40 เป็นสมาชิกชุมนุมคอมพิวเตอร์ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 18.40 พักอยู่ร่วมกับบิดามารดา จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 76.40 ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 48.40 และส่วนใหญ่ของนักเรียนไม่ทราบรายได้ของครอบครัว

จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 44.80 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

2. พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนพั่งงูพิทยาคม ตำบลพั่งงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ตามพระบรมราชาโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

จากการศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนพั่งงูพิทยาคม ตำบลพั่งงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ตามพระบรมราชาโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พบว่าการปฏิบัติตนตามคุณธรรม 9 ประการ ตามพระบรมราชาโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.40

และอยู่ในระดับสูงเพียงร้อยละ 16.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตารางที่ 1)

Table 1 Results of students' practice for the 9 moral at Phang Ngu Pittayakom School

The level of compliance with the basic ninth overall moral	Frequency	Percentage
High	40	16.00
Middle	171	68.40
Low	93	15.60
Total	250	100.00

ส่วนการศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนพั่งงูพิทยาคม รายด้านรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1) ด้าน پاکเพียร อดทน การปฏิบัติตนตามคุณธรรม 9 ประการ ตามพระบรมราชาโชวาทพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในด้าน پاکเพียร อดทน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 56.80 ในระดับสูงเพียงร้อยละ 21.60 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตารางที่ 2)

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนตามพระบรมราโชวาทของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว: โรงเรียนพังงุพิทยาคม

Table 2 Results of study their practice the 9 moral of students at Phang Ngu Pittayakom School at Phang Ngu subdistrict, NongHan district, UdonThani: fortitude to persevere

The level of compliance	Frequency	Percentage
High	54	21.60
Middle	142	56.80
Low	54	21.60
Total	250	100.00

2) **ด้านเสริมสร้างคนดี** การปฏิบัติตนตามคุณธรรม 9 ประการ ตามพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในด้านเสริมสร้างคนดี พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.40 ในระดับสูงเพียงร้อยละ 30.40 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตารางที่ 3)

Table 3 Results of study their practice the 9 moral of students at Phang Ngu Pittayakom School at Phang Ngu subdistrict, NongHan district, UdonThani: strengthening people

The level of compliance	Frequency	Percentage
High	76	30.40
Middle	116	46.40
Low	58	23.20
Total	250	100.00

3) **ด้านมีน้ำใจ** การปฏิบัติตนตามคุณธรรม 9 ประการ ตามพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในด้านมีน้ำใจ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 52.40 ในระดับสูงเพียงร้อยละ 24.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตารางที่ 4)

Table 4 Results of study their practice the 9 moral of students at Phang Ngu Pittayakom School at Phang Ngu subdistrict, NongHan district, UdonThani: consideration

The level of compliance	Frequency	Percentage
High	60	24.00
Middle	131	52.40
Low	59	23.60
Total	250	100.00

4) **ด้านไม่ประหยัด** การปฏิบัติตนตามคุณธรรม 9 ประการ ตามพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในด้านไม่ประหยัด พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 64.40 ในระดับสูงเพียง ร้อยละ 19.20 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตารางที่ 5)

Table 5 Results of study their practice the 9 moral of students at Phang Ngu Pittayakom School at Phang Ngu subdistrict, NongHan district, UdonThani: thrifty

The level of compliance	Frequency	Percentage
High	48	19.20
Middle	161	64.40
Low	41	16.40
Total	250	100.00

5) **ด้านซื่อสัตย์ สุจริต** การปฏิบัติตนตามคุณธรรม 9 ประการ ตามพระบรมราชาบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในด้านซื่อสัตย์ สุจริต พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 71.20 ในระดับสูงเพียง ร้อยละ 8.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตารางที่ 6)

Table 6 Results of study their practice the 9 moral of students at Phang Ngu Pittayakom School at Phang Ngu subdistrict, NongHan district, UdonThani: integrity

The level of compliance	Frequency	Percentage
High	20	8.00
Middle	178	71.20
Low	52	20.80
Total	250	100.00

6) **ด้านความพอเพียง** การปฏิบัติตนตามคุณธรรม 9 ประการ ตามพระบรมราชาบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในด้านความพอเพียง พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 59.20 ในระดับสูงเพียง ร้อยละ 24.80 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตารางที่ 7)

Table 7 Results of study their practice the 9 moral of students at Phang Ngu Pittayakom School at Phang Ngu subdistrict, NongHan district, UdonThani: sufficiency

The level of compliance	Frequency	Percentage
High	62	24.80
Middle	148	59.20
Low	40	16.00
Total	250	100.00

7) **ด้านเรียบง่ายไม่ตรี** การปฏิบัติตนตามคุณธรรม 9 ประการ ตามพระบรมราชาบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในด้านเรียบง่ายไม่ตรี พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 56.00 ในระดับสูงเพียง ร้อยละ 24.40 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตารางที่ 8)

การพัฒนาารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนตามพระบรมราโชวาทของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว: โรงเรียนพังงุพิทยาคม

Table 8 Results of study their practice the 9 moral of students at Phang Ngu Pittayakom School at Phang Ngu subdistrict, NongHan district, UdonThani: friendship

The level of compliance	Frequency	Percentage
High	61	24.40
Middle	140	56.00
Low	49	19.60
Total	250	100.00

8) **ด้านหวังดีมีเมตตา** การปฏิบัติตนตามคุณธรรม 9 ประการ ตามพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในด้านหวังดีมีเมตตา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 58.40 ในระดับสูงเพียง ร้อยละ 18.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตารางที่ 9)

Table 9 Results of study their practice the 9 moral of students at Phang Ngu Pittayakom School at Phang Ngu subdistrict, NongHan district, UdonThani; mercy

The level of compliance	Frequency	Percentage
High	45	18.00
Middle	146	58.40
Low	59	23.60
Total	250	100.00

9) **ด้านรู้จักสามัคคี** การปฏิบัติตนตามคุณธรรม 9 ประการ ตามพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในด้านรู้จักสามัคคี พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 64.40 ในระดับสูงเพียง ร้อยละ 24.40 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ตารางที่ 10)

Table 10 Results of study their practice the 9 moral of students at Phang Ngu Pittayakom School at Phang Ngu subdistrict, NongHan district, UdonThani: unity

The level of compliance	Frequency	Percentage
High	65	24.40
Middle	146	64.40
Low	39	12.20
Total	250	100.00

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมพื้นฐาน 9 ประการ ของนักเรียนในโรงเรียนทั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ อำนวยพร จันทบุรี จากการศึกษาพบว่า

1.1 การปฏิบัติตามคุณธรรมด้านพากเพียรอดทน พบว่านักเรียนสมาธิสั้นทำอะไรไม่จริงจัง ขาดความอดทน ไม่มีความพยายาม ไม่สนใจในการเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสังคมปัจจุบันเป็นสังคม social network เทคโนโลยีการสื่อสารและสิ่งล่อใจ อย่างอื่นมาเป็นเครื่องล่อใจ ทำให้นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีการเตรียมตัวก่อนเรียน ไม่ชอบทำการบ้าน ชอบลอกการบ้านเพื่อน

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรทิพา (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรม 9 ประการ ของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา พบว่า นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมในด้านความพากเพียรอดทน นั้นมี สมาธิสั้น ขาดความอดทน ไม่มีความพยายาม ไม่สนใจในการเรียน ไม่มีการเตรียมตัวก่อนเรียนโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่ ต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อน และการได้รับความไว้วางใจจากผู้ใหญ่ การปฏิบัติตามคุณธรรมจะคำนึงถึงสภาพการณ์และกฎเกณฑ์

1.2 การปฏิบัติตามคุณธรรมด้านเสริมสร้างคนดี พบว่านักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ยังคงต้องมีผลประโยชน์เป็นสิ่งตอบแทนและทำตามเพื่อนส่วนใหญ่เป็นหลัก ชอบตั้งกลุ่มตามความนิยมของยุคสมัย นักเรียนมีโลกส่วนตัวมากจึงไม่สนใจว่าใครจะดี จะชั่ว ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนมีความเห็นแก่ตัวสูง ถูก

พ่อแม่ผู้ปกครองตามใจจนไม่สนใจผลการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรทิพา (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรม 9 ประการ ของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา พบว่า คุณธรรมในด้านเสริมสร้างคนดีนั้น นักศึกษาระดับอาชีวศึกษามีโลกส่วนตัวสูงจึงไม่สนใจว่าใครจะดี จะชั่วถูกพ่อแม่ผู้ปกครองตามใจจนไม่สนใจผลการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมการให้ความร่วมมือในกิจกรรมยังต้องมีสิ่งตอบแทน

1.3 การปฏิบัติตามคุณธรรมด้านมีน้ำใจ พบว่านักเรียนไม่มีน้ำใจ ไม่ชอบช่วยเหลือ ไม่มีการให้อภัย ชอบอาฆาต และดึงบุคคลภายนอกเข้ามาทำร้ายนักเรียนภายในบริเวณโรงเรียน ไม่เอื้อเฟื้อต่อวัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียน อีกทั้งยังพาดคานภายนอกโรงเรียนเข้ามาขโมยของในโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนขาดความเห็นอกเห็นใจ ไม่รู้จักการให้อภัย และพ่อแม่ผู้ปกครองไม่ใส่ใจกับนักเรียนเท่าที่ควร

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรทิพา (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรม 9 ประการ ของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา พบว่า คุณธรรมด้านมีน้ำใจนั้นนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาไม่มีน้ำใจ ไม่ชอบช่วยเหลือ ทำลายวัสดุอุปกรณ์ อีกทั้งยังพาดคานภายนอกเข้ามาขโมยของในสถานศึกษา

1.4 การปฏิบัติตามคุณธรรมด้านไม่ประหยัด พบว่าการเก็บออมโดยการวางแผนเพื่ออนาคตของนักเรียนมีน้อย มีการแจกจ่ายอุปกรณ์การศึกษาทุกอย่าง อาหารฟรี ค่ารถมาโรงเรียนฟรี แต่นักเรียนยังต้องขอเงิน

พ่อแม่เพื่อมาใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย อุปกรณ์การเรียน ทั้งของส่วนตัวและส่วนรวม จะไม่รู้จักรู้ใช้ให้คุ้มค่า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รสนันท์ (2550) ศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยให้ความหมายของพฤติกรรมนี้ว่า หมายถึง การเก็บหอมรอมริบ การสะสมเงิน การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น หรือการมีนิสัยรู้จักใช้จ่ายเงิน ไม่ใช่จ่ายเงินอย่าง สบายๆ แบ่งได้ 2 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมการออมเงิน คือ การคำนึงถึงความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ และประโยชน์สูงสุดจากการใช้จ่าย และเป็นการใช้จ่ายในสิ่งที่เหมาะสมแก่สถานภาพ และความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน 2) พฤติกรรมสนับสนุนให้ผู้อื่นออมเงิน หมายถึง การสนับสนุนให้เพื่อนนักเรียนออมเงิน

1.5 การปฏิบัติตามคุณธรรมด้านซื่อสัตย์สุจริต พบว่านักเรียนในโรงเรียนจะต้องเพิ่มคุณธรรมด้านนี้อีกมาก เพราะมีบางคนบางกลุ่มที่ติดนิสัยมาจากที่บ้าน ชอบหยิบขโมยเอาทรัพย์สินของเพื่อนและของครู รวมถึงของแม่ค้าที่มาขายอาหารในโรงเรียน บางคนชอบสร้างเรื่องแล้วกลบเกลื่อนว่าเป็นคนอื่น กลุ่มอื่นทำ เพื่อผลประโยชน์แก่ตนและกลุ่มของตน

ผลการศึกษานี้ได้ผลสอดคล้องกับแนวคิดของ พรทิพา (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรม 9 ประการ ของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ได้สรุปว่า นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาขาดความซื่อสัตย์สุจริต ชอบหยิบขโมยสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตน โดยส่วนใหญ่เห็นว่าการหยิบขโมยสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตนเป็นเรื่องที่ถูกต้อง

1.6 การปฏิบัติตามคุณธรรมด้านความพอเพียง พบว่านักเรียนในโรงเรียน ส่วนใหญ่ติดแนวคิด

บริโภคนิยม เนื่องจากนักเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่สนับสนุนให้แจกฟรีทุกอย่าง เสื้อผ้า ชุดนักเรียน ชุดพลศึกษา ชุดลูกเสือ รองเท้า ถุงเท้า กระเป๋า มีแจกทุกปี และนิสัยเดิมของเด็กกลุ่มใหม่ที่ไม่ได้รับการปลูกฝังจากที่บ้านให้รู้จักนำอุปกรณ์ที่ใช้แล้วกลับมาซ่อมใช้ใหม่ จึงไม่มีการบำรุงรักษาสิ่งของ และชอบทำตัวเป็นเผด็จการทางความคิด เนื่องจากมีโลกส่วนตัวสูง

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพ็ญพรรณ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี พบว่า นักเรียนในโรงเรียน ส่วนใหญ่ติดแนวคิดบริโภคนิยม ทำตัวฟุ่มเฟือย และไม่ได้รับการปลูกฝังจากที่บ้านให้รู้จักนำอุปกรณ์ที่ใช้แล้วกลับมาซ่อมใช้ใหม่ จึงไม่มีการบำรุงรักษาสิ่งของ และมีโลกส่วนตัวสูง

1.7 การปฏิบัติตามคุณธรรมด้านเรียบง่าย พบว่านักเรียนในโรงเรียนพังกุพิทยาคมมีโลกส่วนตัวมากเกินไป เอาตัวเองเป็นหลัก มีอัตตาสูง ขาดความหวังดีต่อผู้อื่น มีความอิจฉาในความสำเร็จของเพื่อนโดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนผู้หญิงยังมีนิสัย ชอบเอาใจเอาเปรียบคนอื่น คอยฉวยโอกาส ชอบซ้ำเติม แบ่งพรรคแบ่งพวกเป็นกลุ่มต่าง ๆ

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ถวิลวัลย์ (2543) ได้ศึกษาความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครปฐม พบว่า ความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ โดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการพัฒนาความมีน้ำใจ

1.8 การปฏิบัติตามคุณธรรมด้านหวังดีมีเมตตา พบว่านักเรียนไม่ค่อยเห็นอกเห็นใจคนอื่น ขาดการเอื้อเฟื้อคนอื่น เขาแต่ประโยชน์ตนเป็นหลัก ไม่ค่อยเห็นการแบ่งปันเพื่อแผ่ความสุขแก่คนอื่น ชอบทะเลาะวิวาท ซึ่งเป็นการทำลายความสุขของนักเรียนในโรงเรียน

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระบำรุง (2554) ที่ได้วิจัย พบว่านักศึกษามีความเมตตาอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะนักศึกษาจะมีความเห็นอกเห็นใจ สงสาร เมื่อเพื่อนได้รับความทุกข์ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาได้รับการปลูกฝังหลัก คุณธรรม จริยธรรม จากครอบครัว และการเรียนการสอนของวิทยาลัย

1.9 การปฏิบัติตามคุณธรรมด้านรู้จักสามัคคี นั้น พบว่านักเรียนโรงเรียนพังกุพิทยาคม ที่มีจิตสาธารณะ ชอบช่วยเหลืองานโรงเรียน ทำงานกลุ่ม การร่วมกันทำงาน มีเพียงส่วนน้อย แต่ที่จะต้องเต็มเต็มก็คือภาวะผู้นำ และการยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นที่มีความคิดเห็นต่างกัน เพราะส่วนใหญ่แล้วมีอัตราที่สูงมาก การร่วมกิจกรรมจะเลือกเฉพาะที่ตัวเองได้รับผลประโยชน์ชัดเจนเป็นรูปธรรม

ผลการศึกษานี้ได้ผลสอดคล้องกับแนวคิดของ ภิญโญ (2526) ที่ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมช่วยให้นักเรียน นักศึกษาได้เรียนรู้โดยการกระทำ (learning by doing) ช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกมั่นคงในทางใจ (security) เพราะมีโอกาสทำงานร่วมกัน เป็นหมู่คณะ เกิดความสามัคคีกลมเกลียว และมีโอกาสแสดงความสามารถให้เป็นที่ยอมรับนับถือในสังคม โดยการร่วมมือจัดกิจกรรม นักเรียนนักศึกษา

2. ผลการสำรวจรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนได้ 3 รูปแบบ คือ รูปแบบกิจกรรมด้านวิชาการ รูปแบบกิจกรรมด้านปฏิบัติศาสนา และรูปแบบ

กิจกรรมด้านนันทนาการ ซึ่งรูปแบบกิจกรรมที่ได้ทั้ง 3 รูปแบบนี้ เป็นรูปแบบที่เหมาะสมมาจากความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียน และพระสงฆ์ จึงอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบทั้ง 3 นี้ เป็นรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมของโรงเรียน โดยโรงเรียนและเพื่อโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามความต้องการที่ระบุว่า ปัญหาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสามารถเกิดมาได้จากหลายสาเหตุ ดังนั้น โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนต้องพยายามค้นหาสาเหตุ ร่วมกันแก้ไขปัญหามาให้ตรงจุด ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน อีกทั้งการพัฒนาหลักสูตรในกระบวนการเรียนการสอนควรมีการ ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเด็กในระดับมัธยมศึกษา

สรุป

ผลการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ 3 รูปแบบ คือ รูปแบบกิจกรรมด้านวิชาการ รูปแบบกิจกรรมด้านปฏิบัติศาสนา และรูปแบบกิจกรรมด้านนันทนาการ

1) รูปแบบกิจกรรมด้านวิชาการ มี 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมร่วมมือปฏิบัติสมาธิ กาวนา ก่อนเข้าเรียนเข้า-บ่าย กิจกรรมบูรณาการ คุณธรรม กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมครูและนักเรียนรักษาศีล 5 กิจกรรมประหยัด ออม ถนอมใช้ สิ่งของทั้งส่วนตัวและส่วนรวม อย่างเห็นคุณค่า กิจกรรมครูเยี่ยมบ้านนักเรียน

2) รูปแบบกิจกรรมด้านปฏิบัติศาสนา มี 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม ครู ผู้ปกครองและนักเรียนชวนกันเข้าวัด

อาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา วิทยาลัย
ครูเลย.

พระบำรุง ปญญาพล. 2554. ปัจจัยที่มีผลต่อการ
ปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม เขตบางกอกใหญ่
กรุงเทพมหานคร. (เอกสารอัดสำเนา)

ภัทราพร เกษสังข์. 2552. การวิจัยทางการศึกษา. โดย:
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย

รสนันท์ ณ นคร. 2554. พฤติกรรมประหยัดและเก็บออม
เงินของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขต
กรุงเทพมหานคร. (เอกสารอัดสำเนา)
